

MÓDSZERTANI FUTÁR

Katolikus
Módszertani
Központ

Lelki morzsák - Júniusi áhítat

Júniusban az ember lassabban kel útra – állapítja meg Márai az egyik írásában. Van ebben valami igazság. Mintha ez a hónap az ember örök vágyaira sejtetne válaszokat és hívna meg minket a lassításra. A sok fű, fa, virág. A sok-sok bogár, lepke és madár. A világ száz csodája. Gyermekkorunkban még mintha többet láttunk volna ezekből. Tágra nyílt nagy szemekkel elteltünk

tünk örömmel és csodálattal. Talán mert volt időnk rá. Mi történt velünk azóta?

Már beléptünk újra a júniusba. Engedjük, vigyen el a nyárba. Szépen, lassan, komótosan. Hogy legyen időnk látni, szeretni, csodálkozni. Imádkozni nyáresti csendes áhítatban.

Szakmai szabályzók

2022. május

A szakmai szabályzók teljes terjedelemben elérhetők a www.szeretetszolgalat.hu honlapon is, a Módszertan – Aktuális jogszabályok fül alatt.

A Magyar Közlöny **2022. 05. 24-én megjelent 85. számában** kihirdetésre kerültek az alábbi Kormányrendeletek:

A Kormány **180/2022. (V. 24.) Korm. rendelete** az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása érdekében **veszélyhelyzet kihirdetéséről**

A Rendelet – többek között – az alábbiakról rendelkezik:

„1. § A Kormány az Ukrajna területén fennálló **fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel**, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása érdekében **Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdet ki.**”

„3.§ (1) A veszélyhelyzettel kapcsolatos **rendkívüli intézkedésekről külön kormányrendeletek rendelkeznek.**” – Hatálybalépés dátuma: 2022. május 25.

A Kormány **181/2022. (V. 24.) Korm. rendelete** a veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések

hatálybalépéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelettel kihirdetett **veszélyhelyzet megszüntetéséről**

A **SARS-CoV-2 koronavírus-világjárvány** következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében **Magyarország egész területére kihirdetett veszélyhelyzet 2022. június 1-től megszűnik.**

Az alábbi Kormányrendeletek is **hatályukat veszítik 2022. június 1-től:**

- **A veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet**, melyhez kapcsolódóan más jogszabályok is **érvényüket veszítik**
 - a veszélyhelyzet ideje alatt teendő, egyes szociális és gyermekvédelmi ellátásokkal kapcsolatos intézkedésekről, valamint a **szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásoknak a veszélyhelyzet ideje alatt elrendelt működési rendjéről** szóló 556/2020. (XII. 4.) Korm. rendelet;
 - a veszélyhelyzet ideje alatt biztosított **utazási kedvezményekről** szóló 582/2020. (XII. 15.) Korm. rendelet;

- **valamint a korábban kihirdetett veszélyhelyzet megszüntetéséről** szóló Kormányrendeletek is:
- a 2020. március 11-én kihirdetett veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 282/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet,
- a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelettel kihirdetett veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 26/2021. (I. 29.) Korm. rendelet.

A Magyar Közlöny **86. számában, 2022. május 24-én**, megjelent a 2022. évi IV. törvény egyes törvényeknek a Magyarország minisztériumainak felsorolásáról szóló 2022. évi II. törvényhez kapcsolódó módosításáról

A Törvényben foglaltak alapján – többek között – az alábbi jogszabályok kerültek módosításra:

- **A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény**, melyben „a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter” szövegrészek helyébe az „a szociálpolitikáért felelős miniszter” szöveg lép.
- **A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény**, melyben „a gyermek- és ifjúságpolitikáért felelős miniszter, valamint az általa vezetett minisztérium” megnevezés kerül a miniszter és

a minisztérium szöveg helyébe. Valamint kiegészítésre került a gyermek- és ifjúságpolitikáért felelős miniszter felhatalmazása, a rendeletben történő szabályzáshoz.

Hatályba lépés ideje: 2022. június 1.

A Magyar Közlöny **2022.05.26-án megjelent 88. számában** kihirdetésre kerültek a következő jogszabályok:

- **2022. évi V. törvény** a veszélyhelyzet megszüntetésével összefüggő szabályozási kérdésekről;
- A Kormány **188/2022. (V. 26.) Korm. rendelete** a koronavírus elleni védetség igazolvánnyal kapcsolatos részletszabályokról;
- A Kormány **190/2022. (V. 26.) Korm. rendelete** egyes, a koronavírus-világjárvány következményeinek elhárítása céljából kihirdetett veszélyhelyzet során kiadott kormányrendeletek hatálybalépéséről és veszélyhelyzeti intézkedésekről.

Életvitel tanács / Egészség rovat

Johannes Tauler középkori misztikus egyik prédikációjában a következőket mondta:

„az emberben bizonyos értelemben három ember van: egy állatias ember, aki érzékei szerint él; egy racionális ember; és végül a legmagasabb, istenformájú, istenképű ember.” Valószínű, hogy ez utóbbi forma, maga az emberi méltóság.

Az emberi méltóság

Magyarország Alaptörvénye deklarálja az alapvető emberi jogokat:

„Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg. ... Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely

megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

Az **Alkotmánybíróság** a 4/1991. (XII. 17.) határozatában kifejtette: „Az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva az ember alany marad és nem válik esz-

közzé vagy tárgyá. A méltósághoz való jognak ez a fel-fogása különbözteti meg az embert a jogi személyektől." Az ellátottak jogairól az **1993. évi III. törvény** a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 94/E.§-94/J.§-ban olvashatunk.

Ennek alapján:

„A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény az általa biztosított szolgáltatást olyan módon végzi, hogy figyelemmel legyen az ellátást igénybe vevőket megillető alkotmányos jogok maradéktalan és teljes körű tiszteletben tartására, különös figyelemmel

- a) az élethez, emberi méltósághoz,
- b) a testi épséghez,
- c) a testi-lelki egészséghez való jogra. ...Az ellátást igénybe vevőt megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem."

Az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekmények:

- A lelkiismereti és vallásszabadság megsértése
- Közösség tagja elleni erőszak
- Egészségügyi önrendelkezési jog megsértése
- Személyes adattal visszaélés
- Közérdekű adattal visszaélés
- Magánlaksértés
- Zaklatás
- Magántitok megsértése
- Levéltitok megsértése
- Kiszolgáltatott személy megalázása
- Rágalmazás
- Becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel készítése
- Becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel nyilvánosságra hozatala
- Becsületsértés
- Kegyeletsértés

Maslow szükségletpiramisa

Munkánk során nem mindig gondolunk tudatosan erre az alapvető emberi jogra, melynek megőrzésében az ellátóknak óriási szerepe van. A szükségletek kielégítése során számos olyan alkalom van, amikor figyelmetlenség, óvatlanság által sértjük az emberi méltóságot. Ilyen az inkontinenciatermék cseréje, a higiénés szükségletek kielégítése, az étkezésben való segítségnyújtás, a testi épség megőrzése érdekében tett óvintézkedések, a gondozottakról való munkatársi beszélgetések alkalmak.

Ha a felsorolt bűncselekmények mellé odaképzeltük az ellátást képező feladatokat, könnyen felismerhetjük a kritikus pontokat. Tegyük meg! Játsszunk el ezzel egy röpké pillanatra!

Mindezek mellett hiszem, hogy a segítségnyújtás során a jó lelkiismeret, a jóakarát, az irgalom az, ami vezérel minden munkatársat.

Most csupán a ránbízottak emberi méltóságának kérdésével foglalkoztunk, de az ellátókat is megilletik jogok, melyekkel egy későbbi cikkben szeretnénk megismerni.

Május 25-én a Katolikus Szeretetszolgálat szervezésében szakmai továbbképzésre és tapasztalatcserére került sor a terápiás munkatársak részvételével.

A szakmai nap az új ismeretek elsajátítása mellett lehetőséget biztosított a terhek letételére és a lelki töltkezésre, valamint a tapasztalatok megosztására, cseréjére. A résztvevőket köszöntötte Dr. Vajda Norbert a Katolikus Szeretetszolgálat főigazgatója, aki elmondta, hogy azért tartja fontosnak az ilyen alkalmakat, mert lehetőség nyílik a személyes találkozásokra, valamint a szakmai és egyéni fejlődésre is. Köszöntőbeszédében kitért a szakmai nap választott témáira is.

A szakmai nap három téma köré csoportosult. Juhos Imre a Katolikus Szeretetszolgálat munkatársa, mentálhigiénés szakember beszélt az életünkben jelenlévő elvárásokról, az értő figyelemről, és az újra és újra felbukkanó konfliktusokról.

Az elvárásokkal kapcsolatban kifejtette, hogy azok szinte életünk első pillanatától kezdve megjelennek és meghatározó szerepet töltenek be. A felszínen és a mélyben egyaránt formálják kik vagyunk és kivé válunk a jövőben. Az elvárásokat nem iktathatjuk ki teljesen, mert az káros lenne mind egyéni, mind a közösségi életünket illetően. Nem mindegy azonban, milyen elvárásoknak próbálunk megfelelni és milyen mértékben. Az előadó megkülönböztette a külső és a belső, önmagunkkal szemben támasztott elvárásokat. Hangsúlyozta, akik igazán szeretnek minket, azok inkább boldognak akarnak látni, mintsem hibátlanoknak! Az elvárások megkülönböztetésében nagy segítség lehet számunkra az értékeink tudatosítása. Mert az értékek azt írják le, milyen ember szeretnék lenni, hogyan szeretnék bánni magammal, másokkal és a körülöttünk lévő világgal. Éppen ezért válasszuk külön az értékeket a céljainktól. Ez azért fontos mert a

céljaink a körülményektől függően változhatnak, távolabb kerülhetnek tőlünk, az értékeinket azonban ekkor is megőrizhetjük és kifejezésre juttathatjuk a tetteinken keresztül.

Az értő figyelem kapcsán az előadó elmondta: a valódi, értő figyelem az emberi kapcsolatok egyik legfontosabb építőköve. Ha figyelmet adunk és kapunk, azzal új utak nyílhatnak meg előttünk nemcsak a másik személy, de önmagunk megismerésében is. Igazán figyelni azonban nem könnyű – és minél kevesebbet gyakoroljuk, annál nehezebb lesz. Vannak, akik azt gondolják a másiknak teret adni azt jelenti, hogy udvariasan megvárják, amíg a beszélgetőpartnerük becsukja a száját, és akkor végre ők jöhetnek. Azok pedig, akik gyakran vágnak a másik szavába és fejezik be helyette a mondatait vagy veszik át a beszélgetés irányítását, a legtöbbször azt hiszik, ez pusztán előzékenység, amivel meggyorsíthatják a tárgyalás menetét. Figyelem nélkül azonban nincs megértés, a megértés nélküli élet és a megértés nélküli kapcsolatok talaján viszont egy szempillantás alatt szárbá szökken a magány.

A szakmai nap harmadik témája a konfliktus volt. Senki sem szereti a konfliktusokat, mert rossz élmény kapcsolódik hozzá. Veszekedés, feszültség, hangos szóváltás, személyeskedés. A jellem viszont a konfliktusok megélésén és megoldásán keresztül kovácsolódik ki. Nem a konfliktusnélküliség, hanem az azzal való méltó, megfelelő megküzdés az, amire törekednünk érdemes.

Az előadó az egyes témákkal kapcsolatban sok személyes és szakmai példát osztott meg a hallgatósággal. Minden egyes előadást egyéni és páros gyakorlat követte. A szakmai nap összefoglalásaként pedig csoportfoglalkozásra került sor.

A lelkipendozás

Arra a kérdésre, hogy mi is az a lelkipendozás, egyszerűen így válaszolhatunk: az életkérdésekről folytatott beszélgetés. Az életkérdések előbb utóbb mindenkinél jelentkeznek, általában valamilyen határ- vagy válsághelyzetben merülnek fel. Válság-, vagy határhelyzet kialakulhat például valamely családi, munkahelyi, életkori váltás kapcsán, vagy balesetnél, betegségnél. Ezekben a helyzetekben az ember lelke mélyéig megrendülhet. Kérdések fogalmazódnak meg benne, amelyekre nem, vagy csak nagyon nehezen talál választ. Ilyenkor feszültség, békétlenség, bizonytalanság alakul ki a válsághelyzetben lévő emberben, amely kapcsolataiban is megjelenik. A lelkipendozás e problémaegyüttes megoldásában igyekszik segítséget nyújtani. A lelkipendozás a kialakult hit-, érték- és kapcsolati válság

megoldásában támogatja a bajba jutott embert, de nem konkrét javaslatokkal, hanem abban segítve, hogy ő maga felismerje, hogy saját belső erőit mozgósítva miként tud válaszokat találni kérdéseire, kétségeire, és hogy miként találja meg életútján a továbbhaladás lehetőségét. Úgy is mondhatnánk: ahogy a témát mindig a kliens hozza, úgy a megoldás is, személy szerint benne rejlik.

Gyökössy Endre nyomán azt mondhatjuk: a lelkipendozás az a segítő foglalkozás, amely az ember „egész-ségét” szolgálja. Erről az egészségről pedig akkor beszélhetünk, ha „háromdimenziós” kapcsolati rendszerben szemléljük a lelkipendozottat, aki kapcsolatban van az Istennel („föl-felé”), önmagával („befe-le”), valamint embertársaival és a természettel („kife-le”). A lelkipendozás célja tehát, hogy az önmagammal, Istennel, felebaráttal és a természettel folytatott dialógusomat megbékéltség jellemezze.

Ajánlott irodalom:

Debrecenyi K. I., Nemes Ö., Szarka M.: Lelkipendozás – lel-kivezetés. Szempontok a fogalmak tisztázásához. Ember-társ, 2004/2, 152.

Gyökössy Endre: Magunkról magunknak, Szent Gellért Ki-adó és Nyomda.

